

Träningsråd för boxervalp med sikte på Elitklass Bruks

Redan vid 6 veckors ålder börjar jag lära mina valpar en del saker. Ex.vis Deras NAMN och SITT (när de får sina vitamintabletter). Valpen som blir kvar hemma får sedan lära sig Ligg, Hit, Bytaleken, Kontaktövningar, m m. Så småningom påbörjar jag spårutbildning, sakletning, budföring och sökmarkeringar. Jag har redan från början siktet inställt på Elitklassen. Jag liksom målar en tavla - först lägger man en bottenkunskap, sedan lägger man lager på lager av färdigheter tills målet är nått. Det finns tusen sätt att lära in det här på och hela tiden man jobbar med hund lär man sig nya metoder att träna in tävlingsmomenten. Vardagslydnad är för mig en sak och tävlingslydnad en annan sak. Utan bra vardagslydnad - får jag - ingen bra tävlingslydnad. Hunden måste veta vem som är ledare (vem som går först ut genom dörren, vem som går först nedför trappan, vem som ger tillstånd att hoppa ur bilen, vem som tar initiativ till lek och annan verksamhet) och vad ett NEJ betyder för att kunna tillgodogöra sig mina korrigeringar. Detta gör jag genom vanlig fostran och med metoder som hunden förstår, men det är en annan avdelning som jag återkommer till längst bak där jag även skriver lite om ledarskap. Här ska jag bara försöka sammanfatta några *för mig* viktiga komihåg när det gäller tävlingslydnad, kanske de även kan vara till glädje för någon annan oavsett ras?!

Inger Tirelands tre generationer av elithundar:

Innovation´s Be A Great Bernhard (dotterson till Dehbora). Elit Spår och Elit Sök.

SUCH Korad Engelaiz Dehbora. Elit Spår. Lkl Sök.

Innovation´s A Taste of Honey (son till Dehbora). Elit Spår och Hkl Sök.

:: Detta gäller för mig år 2002 ::

När jag jobbar med min hund ska jag *motivera den att göra rätt saker*. Helst ska den själv komma på vad det är jag vill att den ska göra. Detta innebär att man måste ha ett stort tålamod och mycket is i magen så att man verkligen ger hunden en chans att komma på problemlösningen själv. När den gör det, ska den få veta benämningen på problemet och få en kanonbelöning.

Redan från början ska jag *endast belöna korrekta utföranden* av momenten. Varje gång man slarvar med detta gör man ju sig själv en björntjänst. Hunden lär sig då fel saker och det ska den inte ha obehag för senare. Det är ju inte hunden som har gjort fel! Undantaget är vid inläring. Då kanske man måste hjälpa till genom att *belöna när hunden är på väg att göra rätt* så att hunden förstår vad man vill att den ska göra, men helst ska man undvika detta och låta hunden lösa problemet själv. Felet vi gör är att vi har så bråttom att nå resultat att vi tvingar fram en lösning genom att styra hunden till en sluthandling. Hunden behöver inte anstränga sin hjärna ett dugg och lösningen fastnar inte på samma sätt som när den får lösa problemen själv. *Jo då - hundar kan reflektera över sina handlingar!*

Det är också viktigt att *belöna hunden när den självmant avstår* från att göra en annan handling som den lockas av.

Som belöning ska jag använda bästisleksaker, jättegott godis, kroppsspråk och/eller bara rösten. Jag lär in en sorts belöningsprocedur: Jättebelöning - - - kroppsspråksbelöning - - - enbart rösten. Inledningsvis använder jag alla belöningarna - - - d v s Hunden får en bästisleksak som bytes mot jättegott godis efter en kroppsrörelse (ex.vis snurr, handklapp, etc) under det att rösten belönar och i inläringen benämner den utförda handlingen. Så småningom får man *inte alltid* jättebelöningen utan bara godiset efter en snurr och muntligt beröm. Nästa steg blir att även ta bort godiset *ibland* och bara använda snurren och rösten. Även elithunden får *ibland* alla belöningarna, *ibland* bara muntligt beröm men alltid någon form av beröm när ett moment är slut, eller när några moment är slut, eller när alla moment är slut. Man skapar en förväntan - *någon-stans väntar en belöning!*

Man kan även använda *ett tävlingsmoment som belöning!!!* Mina hundar har alltid älskat den tunga apporten och att klättra stegen. Alltså körs ett antal "tunga" moment som fordrar koncentration och "lydnad" från hunden varefter vi avslutar med tunga apporten. Sedan kan man ta ytterligare "tunga" moment och sluta med att klättra stegen.

Jag delar upp tävlingsmomenten i många små moment och är inte rädd för att börja om från början igen om det blir strul.

När hunden blivit mer avancerad **och kan momenten** - kan jag använda mig av extern belöning om hunden inte kan behärska sin förväntan inför belöningen utan provocerar mig (hoppas efter godishanden, stöter på godisfickan, spelar Allan på tävlingar etc). Belöningen göms i en plastask, i en ryggsäck el dylikt som placeras på - för hunden - okänd plats ex. vis i ett buskage, i skogen eller på annan plats. Belöningen i form av godis, leksak el dyl *ges inte* på planen, bara röstbelöning. Jag kör ett färdigt moment, går till platsen där jag gömt belöningen och låter hunden leta reda på belöningen *på mitt kommando*. Avbryter träningen med en promenad el annat och går inte tillbaka till planen på en gång. Nästa gång kör jag två färdiga moment varefter hunden får leta reda på externbelöningen o s v tills jag kan köra hela tävlingsprogrammet innan hunden får belöningen. OBS det här gäller ej vid nyinläring.

Jag måste lära mig läsa min nya hund! Alla hundar är olika och man måste försöka lära sig att läsa just SIN hund. Måste även lära mig vilken typ av belöning och vilket belönings sätt just denna nya hund uppskattar mest och lära mig hur just denna hund reagerar på mina korrigeringar. En del hundar är ju mjuka andra hårda i psyket. *Jag måste välja rätt styrka och form för min korrigering vid såväl glädje som missnöje.*

Jag måste kommunicera med min nya hund! Ex.vis när man varit ute och jobbat med hunden kan man sätta sig bredvid den och titta den djupt in i ögonen och tala om hur duktig den varit som “spårat”, “letat apport”, “hoppat”, eller vad den nu har gjort. Speciellt när den lärtsig något nytt. Det finns signalkänsliga (ranglåga) hundar som inte vågar titta en i ögonen (eftersom det är en aggressiv handling) och då får man naturligtvis inte göra det, men man kan ändå vara förtrolig med sin hund och tala om hur duktig den är. Så småningom kanske den överkommer sitt obehag och tårs titta en i ögonen.

Var förtrolig med din hund

Jag gör Time-Out med hunden ifall den inte vill samarbeta hellre än att försöka tvinga den till saker som den inte förstår eller inte för tillfället är kapabel att utföra. Time-Out för mig och min hund betyder att jag avslutar träningen och binder upp den vid kanten av träningsplanen. Ägnar mig åt någon annan hund eller ekipage. Med andra ord får hunden sitta där och sukta. När hunden visar att den vill jobba igen hämtar jag den och tränar vidare.

Om jag måste markera missnöjdhet ska jag använda hundens eget språk så att den förstår att jag är missnöjd. Ett litet morr och en lyftat överläpp är mycket effektivare än skrik och ryck i halsbandet eller fysiskt våld. När såg man en hundmamma gapa och skrika eller slå sina valpar? Hunden har 15 gånger starkare hörsel än vi! Våld och ryck i halsbandet är mest kampupp-fordrande och hunden förstår ingenting. Däremot kan en livlig hund som har blockerats av något - göras *uppmärksam* med ett *litet* korrigeringsryck i halsbandet.

Jag ska behärska mig och ha mycket is i magen för utebliven belöning ställer faktiskt mycket större krav än man kan tro! Så småningom löser hunden problemet - för belöning vill man ha!

Jag måste träna under sådana störningar som finns på tävlingar. Det bästa är att träna i en grupp där alla hjälper varandra med kommenderingar och störningar av olika slag.

Jag får inte låta grupptricket ta bort vår träningsglädje och alltid komma ihåg att jag känner min hund bäst av alla!!!

:: Så till övningarna ::

Har försökt att beskriva varje moment från början till slut, men börjar enbart träna de moment som anges med (valp). Resten får man lägga på successivt allteftersom valpen-unghunden-hunden tillväxer i förstånd och fysisk förmåga att tillgodogöra sig inläringen. Men först några förtydliganden.

Tävlingsfärdigt moment har inte alltid beskrivits. Jag förutsätter att Du har tillgång till *gällande* tävlingsregler. Där står momenten tydligt beskrivna och det finns ju ingen anledning att här återupprepa detta. Detsamma gäller målsättningen av vissa moment ex.vis spår, sök, sakletning etc.

Bruksprovsreglerna kan beställas från Svenska Brukshundklubben, lydnadsreglerna från Svenska Kennelklubben

Avbrytkommando: Det är viktigt att man inte glömmer bort att avbryta ett kommando man gett. Säg "Fini", "Allé", "Hopp och lek" eller "Hoppelipp" eller vad Du vill bara hunden uppfattar det som att nu får han göra som han vill - kommandot är brutet. Jag tjarar om detta i nästan varje moment, därför att jag vet att vi ofta slarvar med detta.

Rätt utgångsposition: Hunden sitter på Din vänstra sida med bröstet i höjd med Ditt knä. Rätt position vid rörelse är densamma d v s bröstet i höjd med Ditt knä.

Kanonbelöning = Jättebelöning: se belöningar på sidan 1.

Sitt, Stanna kvar och Inkallning

---

1. Sitt. Hunden okopplad! (valp)

Tag godiset i vänster eller höger hand (beroende på vilken sida Du sedan vill att hunden ska komma in, se 4 nedan) och för det uppåt-bakåt över hundens huvud. Ge kommandot **SITT** och utdela godiset när hunden sitter ordentligt. Upprepa kommandot med berömmande röst.

Avbrytkommando (se vidare i fotövningen 10 längre fram)

2. Stanna kvar. Hunden okopplad (valp)

När hunden sitter där på vänstra sidan lugn och trygg med Dig sittande på huk bredvid - res Dig sakta upp samtidigt som Du vrider Dig mot hunden. Tag ett steg bakåt från hunden medan Du smeker den på bröstet med högerhanden - så att den stannar kvar i sittande ställning. När Du vänt Dig helt om - dra sakta högerhanden mot Dig samtidigt som Du vecklar ut handflatan som vänds mot hundens ansikte medan Du mjukt säger *stanna kvar*. Stå så en liten stund medan Du berömmar hunden med de mjuka orden *duktig vovve stanna kvar*. Återgå i omvänd ordning till hukande ställning bredvid hunden. Beröm och ge godis. **Avbrytkommando**. Utöka avståndet och tiden successivt. Handens stopptecken tas bort så fort hunden har förstått. Om hunden blir osäker - gå tillbaka och belöna framifrån samtidigt som Du upprepar *stanna kvar*, varefter Du lämnar hunden igen.

3. Inkallning, Namnet+Hit Hunden okopplad (valp)

Passa på när Du har kontakt med hunden och locka den med kommandot **namnet+Hit** med glad röst. Vill den inte komma - spring *ifrån* hunden så kommer den efter. Locka hunden till vänstersidan (se nedan). Beröm och godis när den sitter i rätt position (Bröstet i knähöjd och rakt). **Avbryt-kommando**. Handrörelsen tas bort så snart som möjligt.

Det är viktigt att Du redan nu bestämmer på vilken sida hunden ska komma in på. Det har betydelse för all framtid.

4. Inkallning från sittande, Sitt, Stanna kvar, Namnet+Hit (fortsättning på övning 3) (unghund)

Ta försiktigt ytterligare steg bakåt från hunden (från övning 2 ovan). Använd stopphanden och beröm hunden som lugnt sitter kvar. Ge kommandot **namnet+Hit** med glad och uppmanande röst och för hunden till vänster sida **endera** (godiset i höger hand) in på höger sida (godiset byter hand bakom ryggen) **eller** (godiset i vänster hand) in till vänster sida direkt men efter en cirkelrörelse i vänstervarv så att hunden vänder helt om och kommer nära vänsterbenet varefter godiset förs uppåt-bakåt över huvudet så att den sätter sig i rätt. Belöna. **Avbrytkommando**

Ingångar. För att nöta in rätt position vid vänstra sidan kan man bara träna ingångar. Man ställer sig ca 2 meter ifrån hunden i olika vinklar och kallar in. Belöna om hunden sätter sig rätt *annars gör man bara om det hela tills det blir rätt.*

Som sagt utebliven belöning gör att hunden snabbt anpassar sig och lätt hittar rätt position. Första gångerna den hamnar rätt överöser man hunden med beröm och den får en kanonbelöning. Sedan kommer resten av sig självt.

5. Inkallning med ställande och läggande

Hit - Stanna eller Stå eller handtecken - Ligg eller Plats (fortsättning på övning 4 och 7) (vuxen hund)

Man kan inleda med att träna övning 7 - Ställande - på promenaden. Passa på att ställa den när den kommer med full fart mot Dig. Kasta en leksak, pinne eller köttbulle bakom hunden. När hunden står still ger man kommandot och ger tillstånd (stanna - varsågod och ta belöningen).

Eller:

Lägg ut leksaken (eller godis i en skål) bakom hunden. Lämna hunden för inkallning. Kalla in, när hunden är ca 10 meter ifrån Dig kommenderar Du **Stå eller Stanna**. När hunden står absolut stilla säger Du **Varsågod**.

Lägg ut leksaken återigen bakom hunden. Gör en rak inkallning. Om hunden sätter sig där den ska säger Du igen **Varsågod** och låter hunden hämta leksaken *annars gör Du om övningen*.

Fortsätt att *ungefär* varannan gång ställa hunden och varannan gång ej, med leksaken bakom. Ställ hunden på olika avstånd från Dig. Ex.vis efter 10 meter från start, efter 40 meter (om sträckan är 50 meter) efter 5 meter eller efter 25 meter o s v

Eller: (handtecken)

Lämna hunden för inkallning. Kalla in. När hunden kommit ungefär halvvägs kastar Du en boll bakom hunden. (Du säger ingenting!)

Gör en rak inkallning. Belöna när hunden sitter där den ska.

Lämna hunden igen för inkallning. När hunden kommer halvvägs gör Du en kaströrelse utan boll. När hunden står absolut still kastas bollen med den andra handen.

Gör en rak inkallning igen som ovan.

Alternera mellan de här momenten, ibland kastas en boll, ibland inte och ibland ska man inte stanna alls.

När det gäller läggandet brukar det räcka med att man ställer hunden och går ifrån den ca 50 meter. Kalla in och kommendera **Ligg eller Plats** när hunden är ca 25 meter ifrån Dig. Gå ut och belöna.

Operant inläring och ställande

---

6. Operant träning, ett annat sätt att lära in snabba läggande, sättande m m Hunden okopplad (valp) (självinläring)

Ställ Dig ca 2 meter från hunden. Visa att Du har något för hunden åtråvärt (godis eller bästisleksak) som Du sedan gömmer bakom ryggen. Vänta ut hunden. Så fort den ändrar ställning belönar Du snabbt efter det att Du benämnt den nya ställningen t ex *Sitt* om hunden satte sig, *Ligg* om hunden lade sig ner, *Stå* om hunden ställde sig upp o s v. Man kan belöna vad som helst - vinka med tassens, vifta med örat, blinka med ögat, klättra, skälla, sjunga, yla - ja vad som helst.

Om hunden satte sig första gången kommer den att pröva detta även framöver. När kommandot är befäst, väntar man ut den. Till slut gör den något annat och då belönar man snabbt samtidigt som man benämner det nya beteendet. När detta är befäst går man vidare. Man väntar ut hunden. Den prövar de två första varianterna - men får ingen belöning. Till sist gör den en annan handling som Du snabbt benämner och belönar.

När hunden kan ett antal *konster* är den aktiverad och kommer att snabbt pröva den ena efter den andra konsten för att snabbt få sin belöning.

Genom *självinläring* har hunden lärt sig hur den ska bete sig för att få sin belöning och vad kommandona *Sitt*, *Ligg*, *Stå m fl* betyder. Den har dessutom utvecklat en snabbhet att utföra kommandona ***och det kanske är på sin plats med en varning. Det finns risk för att man får en hund som blir så snabb i tanken och i förmågan att gissa sig till vad man vill att den ska göra - att den startar innan man gett kommando.*** Detta kallas för tjuvstart vid tävling och brukar rendera en nolla i protokollet. Botemedlet för detta kan vara att träna i grupp där någon står och kommenderar hela tiden så att man får chansen att korrigera.

Som Du märker i de föregående exemplen, sägs kommandot samtidigt som belöningen kommer. Detta gör att hunden lär sig vad de olika beteendena heter *liksom av sig själv* och det man lär av egen erfarenhet blir bättre befäst och känns mer positivt!

7. Ställande Stå el Stanna Hunden okopplad (valp unghund)

Inläres operant (se tidigare) eller med "köttbullskastet nedan" **eller**

När man går en promenad. Ha bästisleksaker eller pinne etc i handen bakom ryggen. Låtsas kasta föremålet. Belöna genom att kasta föremålet samtidigt som Du säger **Stanna eller Stå** när hunden stelnar till och står helt stilla. Se även i övning 5.

8. Ställande under gång Hunden okopplad

"Köttbullskastet": Göm godis i köttbullstorlek i vänster hand. Hunden i utgångsposition. Starta och efter ca 10 meter kastar Du godiset *över vänster axel samtidigt* som Du säger kommandot.

eller

Hunden i utgångsposition. Starta och gå ca tio meter. Sätt ut vänster hand så Du berör hundens bog samtidigt som Du ger kommandot Stanna eller Stå och kastar godiset som Du har i höger hand - mot hundens ansikte.

Så småningom försvinner vänsterhandens beröring och godiset utdelas när Du stannat efter ca 10 meter och vänt Dig om och gjort halt (Du går tillbaka och ger hunden godiset)

Kontaktövningar och fritt följ

---

9. Kontaktövningar. Hunden ska vara okopplad (valp)

Ta godis i munnen, gärna köttbullar eller dylikt. Godiset utdelas när hunden *på eget initiativ* tittar Dig i ögonen!

Kontakt är A och O

10. Fot. Okopplad hund! (valp-unghund)

Fotkommandot invävs *så småningom* i ovanstående övning. Ha godis i munnen. När hunden sitter i utgångsposition och tittar in i dina ögon - tas godiset ut ur munnen och ges till hunden samtidigt som du säger **Fot** med mjuk uppmuntrande röst. Kommandot **Fot** betyder ögonkontakt. Avbryt med beröm - hög klar röst och belöning - samt ett **avbrytkommando**. Träna detta ofta, gärna varje dag, till en början hemma i lugn och ro, så småningom med yttre störningar gärna utomhus, exempelvis tillsammans med människor, andra hundar etc. Korrigera *ögonsläpp* vänligt men bestämt och konsekvent och ge beröm med lugn låg röst när hunden upptar kontakten igen. Kräv längre och längre kontakt.

Använd två röstlägen - låg lugnande röst för att övertyga hunden att den gör rätt - och - hög uppmuntrande röst samtidigt som belöning ges. Detta ger Dig så småningom möjlighet att enbart använda rösten för att styra hunden på tävlingarna.

Träna i korta pass! Det får aldrig bli tråkigt. Om hunden börjar lessna - bryt och lek en kampek eller annat.

När hunden kan sitta två-tre minuter utan *ögonsläpp* - kan Du börja röra Dig framåt. Ta först bara ett halvt steg framåt under det att Du säger **Fot** och belöna - allt i syfte att göra hunden säker på att den *får* röra sig. Öka stegen successivt till längd och antal. När hunden kan gå tio meter - göra helt om - och tillbaka utan ögonsläpp, kan man börja träna kvartshalter. Höger om halt, vänster om halt och helt om halt. Träna detta ofta, gärna hemma i köket. **Hunden lär sig att läsa Din kropps rörelse.**

Så småningom - när hunden är säker och verkligen håller kontakten - börjar man höja blicken - mycket långsamt och sakta - så att man tittar framför hunden, men ändå har hundens agerande i ögonvrån. Man slutar använda kommandot vid alla starter och nöjer sig att säga FOT när man startar träningen - annars är man tyst och berömmar endast när hunden är rätt i position och har 100 % kontakt.

Om hunden går för långt fram (banan) - belöna bakifrån/utifrån med godis eller leksak.

Stegförflyttning invävs så småningom.

Två steg åt höger: Börja med att ta ett steg med *höger* ben, saxa vänster ben *bakom* det högra, flytta det högra intill det vänstra och gör halt.

Två steg åt vänster: Börja med att saxa höger ben *framför* vänster ben, följ efter med vänster-benet, flytta högerbenet intill det vänstra och gör halt.

Två steg bakåt. Ta ett halvt steg bakåt med *höger* ben. Belöna när hunden följer efter. Öka steget så småningom när hunden förstår att den får flytta sig bakåt. Öka antalet steg successivt, *belöna när hunden går rakt bakåt.*

Koncentrationsövningar Ligg, Platsläggande/-liggande & Kryp

---

11. Koncentrationsövningar Hunden okopplad (valp, ledarskapsträning)

Jobba mycket med ögonkontakten! Den stärker Ditt ledarskap och knyter hunden fastare till Dig.

Här följer några övningar som i början utföres i lugn och ro med så litet störningar som möjligt, men där man senare successivt kan och ska öka störningarna:

- * Stoppa ex.vis en köttbulle i munnen. När hunden **på eget initiativ** tar ögonkontakt tar Du ut godiset och belönar. Kan tränas när, var och hur som helst.
- * Sätt hunden i bilen eller innanför dörren. När hunden tar ögonkontakt får den hoppa ur bilen eller gå ut genom dörren på Ditt kommando **varsågod**.
- * Lägg en köttbulle på marken (golvet) framför hunden. När hunden tar ögonkontakt får den ta godiset på Ditt kommando **varsågod**. Fördröj sedan belöningen successivt.

12. Ligg eller Plats Hunden okopplad (valp)

Kan inläras operant (se övning 10) eller:

Ha hunden på Din vänstra sida. Sätt Dig på huk med godiset i högerhanden och håll detta framför nosen. Sänk handen till marken samtidigt som Du ger kommandot **Ligg/Plats** med mjuk röst. Droppa snabbt godiset mellan framtassarna så fort hunden ligger ordentligt. **Avbrytkommando..**

13 Platsläggande under gång (vuxen hund)

Gå med hunden i fritt följ. Efter 10-15 meter säger Du **Ligg/Plats** samtidigt som Du svänger runt och sätter upp höger handflata mot hunden. Stanna hos hunden och belöna snabbt när den lagt sig. Har Du tränat in kommandot operant får Du förhoppningsvis ett snabbt läggande. Handflatan, vridningen och stannandet tas bort så snabbt som möjligt!

Successivt går Du längre och längre ifrån hunden innan Du vänder om och belönar.

Så småningom stannar Du ca tio meter från hunden, men går tillbaka och belönar hunden som är liggande.

Till sist belönar Du hunden efter det att Du gått tillbaka och satt den upp.

14. *Platsliggning Ligg eller Plats (vuxen hund)*

Lägg en leksak bakom ekipaget. Lägg hunden. Kommendera **Ligg/Plats - Stanna Kvar** (viska *bra* när hunden lagt sig) och gå några steg ifrån hunden. Gå tillbaka till hunden, säg **varsågod** och låt hunden ta sin leksak från liggande. Om hunden blir orolig gå tillbaka och belöna framifrån medan Du säger **stanna kvar**, varefter Du lämnar den igen.

Allteftersom hunden blir säkrare förflyttar Du Dig längre och längre bort från hunden. Så småningom får hunden ta sin leksak efter det att Du satt den upp.

När hunden är säker på platsliggningen kan man träna med störningar ex.vis människor, andra hundar, skarpa ljud på avstånd och så småningom närmare för att till sist bli skott på regelmässigt avstånd.

15. *Kryp Hunden okopplad (valp till en början)*

Lägg hunden ner och sätt Dig på huk bredvid hunden och håll en godis ca 2 dm framför nosen. När hunden koncentrerar sig på godiset *ger Du hunden godiset*. När detta är befast kan man röra godiset framåt i ett *litet L*. Hunden får endast följa efter med frambenen, men får gärna sträcka ut bakbenen. Belöna (det är viktigt att *Du ger hunden godiset*, inte låter den ta det själv). När detta är befast följer tredje fasen. Rör godiset i ett *stort L* och nu får hunden även flytta bakbenen, helst ett i taget (saxar). Säg nu kommandot **Kryp** under det att Du belönar och hunden har lärt sig krypa helt utan dominansinslag! Fortsätt med krypövningar som följer:

Hunden ska ligga på vänstersidan. Ha godiset i vänsterhanden. Huka Dig ner och *för* hunden framåt med hjälp av godishanden. Kontrollera att hunden verkligen har bröstet/armbågarna i marken och belöna när den saxar bakbenen och ligger lågt med bakdelen och har bröstkorgen/armbågarna i marken. **Belöna endast för hunden rätt rörelse!**

Hundar har olika anatomi. En del kryper korrekt på en gång, andra har svårare att saxa bakbensrörelserna. En del ålar fram och en del skuttar fram jämfota med bakbenen. Tror nog ändå att man *med mycket tålamod* kan få de flesta hundar att krypa bra med ovanstående metod.

Om det finns en skryptunnel på klubben kan man så småningom låta hunden krypa igenom denna.

Belöna när hunden saxar bakbenen

Framförgående och Framåtsändande

---

16. Framförgående, Före Hunden i koppel, ickestryp (unghund, vuxen hund)

Förberedelse: (tre likadana leksaker behövs) För att rikta upp hunden hänger man upp en *bästisleksak* på varje sida om pla-nen. Ha ytterligare en leksak i fickan. Sätter hunden i gångriktningen. Markera att Du hänger upp leksaken bakom ryggen. Gå själv till andra sidan av planen. Gör en rak inkallning så att hunden får en doftkorridor att röra sig i. Belöna med leksak. Byt tillbaka leksaken och häng upp den bakom ryggen på hunden.

Koppla hunden ickestryp (blir en signal om vilket moment som kommer på tävling). Gå mot den första leksaken. *OBS! Hunden är ej under kommando.* Så snart hunden drar iväg mot leksaken säger Du **Före** samtidigt som Du *droppar* leksaken som Du hade i fickan, framför hunden. Byter tillbaka leksaken och fortsätter mot den första leksaken. Om hunden drar iväg igen benämner och belönar Du igen som tidigare.

Snart vet hunden vad kommandot *Före* betyder och då kommer nästa steg. Kommendera hunden **Fot** och sedan **Före** efter ca tio meter. Om hunden då går ut droppar Du leksaken framför hunden *när hunden inte drar d v s när kopplet är slakt.*

Nästa steg blir att låta hunden gå nästan hela sträckan och kommenderar **Stanna**. Hunden får därefter springa och ta den upphängda leksaken.

Gör som i föregående, men gå fram till hunden, gör helt om marsch och belöna efter vändningen. (Säg varsågod, vänd om och låt den få ta de upphängda leksaken)

Till sist gör man hela momentet tävlingsmässigt och belönar efter halten (som i föregående).

Man kan alternera mellan ovan nämnda moment med eller utan upphängda leksaker.

17. Framåtsändande, Före eller Framåt och Hit okopplad hund (vuxen hund)

Framåtsändandet kan utvecklas ur framförgåendet. Förläng kopplet med hjälp av lina till minst 12,5 meter tills hunden vet vad den ska göra, därefter tas koppel och lina bort. Förbered som tidigare. Träna inledningsvis utan grupp.

På tävling ska hunden röra sig minst 8 meter och max 15 meter framför föraren och passera en grupp om fyra människor som står på linje med 3-5 meters lucka emellan sig. Hunden sänds ca 25 meter före gruppen, ska snabbt springa (helst i galopp) fram till gruppen där tempot sedan anpassas till förarens takt. När föraren passerat gruppen med 5 meter kallas hunden in. Ekipaget fortsätter ungefär till slutet av planen där man gör helt om marsch och upprepar det hela åt andra hållet.

Man kan dela upp det på följande sätt:

Tänk Dig en skivad limpa d v s dela upp momentet i många små delar. Träna varje skiva för sig för att i slutändan sätta dem på plats så att hela momentet blir rätt.

Första skivan består av inledningen av transporten. Hunden är okopplad. Lägg ut eller kasta ut favoritleksaken/godiset i höjd med gruppen. Starta som vanligt. Efter ca fem meter kommenderar Du **före** (som hunden redan kan). Förhoppningsfullt galopperar hunden mot leksaken/godiset som den får ta.

Andra skivan är tempoväxlingen vid gruppen. Lägg ut eller häng upp leksaken/godiset i andra änden av planen. Starta som vanligt och sänd hunden före. Efter 6-7 galoppsteg kastas droppkastat en annan favoritleksak/köttbulle *framför* näsan på hunden som stannar och leker/äter. Så småningom börjar den förvänta sig att detta ska hända och börjar självmant att sakta in.

Tredje skivan blir att förlänga tiden för belöning successivt efter tempoväxlingen. Belöna aldrig hunden i galopp men gärna om den travar.

Fjärde skivan blir inkallningen. Starta upp som i andra skivan. Istället för att belöna som i tredje skivan kallas hunden in. När hunden är nästan framme vid vänsterhanden kastas den i handen gömda leksaken/godiset nedåt/bakåt.

Femte skivan blir att träna ingångar under rörelse. Sätt hunden. Lämna den och gå en sträcka på ca 30 meter, vänd upp och gå mot hunden varvid Du kallar in hunden. belöna när hunden vänt upp och går i rätt position.

Sjätte skivan består av femte skivan, men belöningen ges ej förrän Ni gjort "helt om marsch" och hunden befinner sig i rätt position

Sjunde skivan består av femte skivan, men nu ges belöningen efter "helt om halt".

Slutligen fogas skiva efter skiva ihop så att limpan till sist blir hel.

Sänd hunden cirka 25 meter från gruppen. Ställ hunden när Du passerat gruppen med 5 meter. Låt hunden få springa och ta den upphängda leksaken. Byt tillbaka denna och häng upp den igen.

Gör helt om och sänd hunden igen framåt 25 meter från gruppen. Kalla in när Du passerat gruppen med 5 meter. Belöna med leksaken i fickan. Byt tillbaka leksaken.

Gör helt om och sänd hunden igen mot den upphängda leksaken. Kalla in 5 meter efter gruppen, fortsätt marschen med hunden vid sidan, gör helt om marsch. Belöna under gång med leksaken i fickan.

Apportering

---

18. Bytaleken. Byta, Loss, Apport Hunden okopplad (valp)

Skapa en *Bästisleksak*. Det kan vara en liten gummiring, boll, trasa el dyl. Man gör leksaken intressant ex.vis genom att *klappa den och gossa med den*, lägga den på ett ställe dit hunden inte når men där den syns, så att man, när man passerar den, kan putta lite på den så att den blir spännande. Hunden kan få lukta och smaka lite på den men **får inte behålla den eller kampleka med den**. Sedan börjar man *bytaleken* som går ut på att lära hunden apportering *bakifrån*.

Det svåra med apportering är att få hunden att lämna av föremålet till föraren så därför börjar man med att lära hunden göra detta. På köpet får man även en hund som inte tuggar på föremålen. Enbart fördelar således! Så här går bytaleken till:

1. *Låt bästisleksaken nudda hundens läppar - Du släpper aldrig föremålet - Belöna med godis ur slutna näve. När hunden förstått att den ska ta kontakt med föremålet innan den får godiset låter man hunden vila några dagar. Börja sedan om från början.*

2. *Låt föremålet nudda tänderna - Släpp ej föremålet - Belöna enl föregående*

3. *Försök få hunden att greppa om föremålet med tänderna - Belöna när den släpper föremålet i Din hand*

När hunden förstår att den ska greppa om föremålet och sedan släppa det (på ditt kommando loss) får den vila ytterligare några dagar. Börja sedan om från början igen.

4. *När hunden greppar föremålet - släpper Du detsamma ett kort ögonblick - Du återtar föremålet och belönar*

5. *När hunden kan hålla föremålet utan att släppa det - när Du inte håller i - Tappar Du föremålet. Belöna med rösten när den försöker ta upp föremålet (ha is i magen och vänta ut den tills den själv tar upp föremålet) - Tag emot föremålet ur hundens mun - Belöna När hunden kan plocka upp föremålet och släppa det på Ditt kommando får den återigen vila några dagar. Börja sedan om igen.*

6. *Tappa föremålet längre ifrån Dig - Tag emot föremålet - Belöna med godiset (vifta med den slutna näven om hunden är tveksam)*

7. *Lägg ut föremålet ännu längre bort - Tag emot föremålet - Belöna*

8. Kasta ut föremålet - Belöna avlämnandet

Här kan man göra en paus på några dagar igen. Om hunden kan sätta sig i rätt position på vänster sida om Dig kan man här fortsätta med ett korrekt avlämnande:

9. Kasta föremålet - För hunden till Din vänstra sida som i övning nr 4 - Belöna avlämnandet
Själv använder jag kommandot *Byta* i början av träningen. Den knutna näven är ett övertygande argument för hunden även i andra distanssituationer så ta tillvara på detta. Det är viktigt att hunden aldrig känner sig lurad. ***Den ska alltid få något istället för sin älskade leksak!***

Kampa aldrig om leksaken - det är då hunden börjar tugga.

Så småningom byter jag ut leksaken mot en apportbock. Samtidigt börjar jag använda kommandot

Apport. Nu har Du Din apportering som i en liten ask. Grattis!.

Slutresultat?

Klättra och Ljudgivning

---

19. Klättra på träd och stenar. Upp, Stå, Balans, Sakta, Stanna, Ner
Hunden ska vara okopplad. Mjuk och uppmuntrande röst! (valp - unghund)

När man är ute i skog och mark kan man ta tillfället iakt och låta hunden klättra på nedfallna trädstammar och kullriga stenar. Ta godis och håll uppe på stammen/stenen. Ge kommandot **Upp** och *klappa* stammen/stenen med godishanden. Hjälプ hunden upp om den inte kan ta sig upp själv. Stötta den så den inte kan falla ner. Låt hunden stå på sina egna ben på stammen/stenen och vingla. Ge kommandot **Stå** och ge godiset när den står själv. Ge kommandot **Ner** när hunden ska hoppa ner, godis och beröm. **Avbrytkommando**.

Om det är en trädstam blir nästa steg att låta hunden ta några steg. Håll godiset framför hunden och förflytta er sidledes så långt det går och ge kommandot **Balans**. (Var beredd att stötta om så behövs). Om hunden blir mycket ivrig och har för bråttom framåt stammen - använd kommandot **Sakta** med mjuk dröjande röst. Ge kommandot **Stanna**, beröm och godis. Ge kommandot **Ner** när hunden ska hoppa ner, godis och beröm. **Avbrytkommando**.

20. Klättra stegen (vuxen hund)

Lägg ner den övre stegen på gräset. Ha godis i högerhanden. Visa med handen på första steget och när hunden nuddar steget med tassens får hunden godiset. Fortsätt med nästa steg o s v till hunden har stått på alla stegen. Låt hunden vila en vecka minst. Gör om samma övning. Lyft upp stegen på en låg steg (ca tre trappsteg upp). Peka på undre steget med godishanden och när hunden kliver på trappsteget utdelas godiset. Peka på nästa steg o s v. Var beredd att stötta hunden ifall den vinglar. För hunden framåt över hela stegen med hjälp av godishanden, stoppa hunden på nervägen så att den inte hoppar och peka med godishanden på varje nedförsteg och belöna varje steg. Belöna med leksak när hunden väl kommit ner.

21. *Skall* (valp unghund)

Sätt valpen bakom en stängd dörr. Håll en köttbulle i springan. Ge kommandot **Skall** med upphetsande/uppmuntrande röst. Ge köttbullen så snart det kommer minsta pip. Öka sedan kraven tills det blir riktiga skall.

När hunden vet vad kommandot betyder kan man sätta hunden i utgångsläge. Kräv fler och fler skall för belöning. Om hunden hoppar när den skäller eller har svårt att sitta still kan man lägga en leksak under sin högra fot. När hunden ska belönas sparkar man till leksaken. Om hunden har svårt att komma igång att skälla - belöna omedelbart, varefter man höjer kravet på antal skall. Man kan även vänta ut hunden tills den blir riktigt arg och skäller av ren ilska för att få sin belöning.

22. *Tyst* (valp)

När hunden kan skälla på kommando ger man kommandot **Tyst** med bestämd röst, väntar några sekunder och ger beröm och godis. Utöka väntetiden så småningom. **Avbrytkommando.** **På tävling** brukar tävlingsledaren kommendera följande: "Nästa moment är ljudgivning - Momentet börjar med tystnad - Momentet börjar nu - kommendera (räkna till 7) - kommendera (räkna till 7) o s v varför jag brukar förbereda min hund genom att säga detta när vi träna.

Hopp

23. Hopp Kopplad hund i början (valp till en början därefter unghund och vuxen hund)

1. Ordna ett lagom högt hinder (bara några decimeter) eller gå till brukshundklubben och låna deras trähinder. Låt de två lägsta brädorna sitta kvar. Promenera med hunden i koppel mot hindret, ge kommandot **Hopp** med glad sprallig röst samtidigt som Du kliver över bräderna med hunden bredvid Dig. Tvekar hunden hoppar Du före, vänder Dig om och lockar över hunden med hjälp av godis eller en leksak och det glada kommandot **Hopp**. Godis/leksak och beröm! Gör om övningen tills hunden förstår.

2. När detta är befast och hunden har vuxit till sig lägger någon dit en ytterligare en bräda -bakom ryggen på hunden och Du gör om manövern. Tvekar hunden kan man kasta en boll el dyl över hindret samtidigt som man kommenderar ett glatt **Hopp**. Allteftersom valpen växer och blir vuxen lägger man dit ytterligare brädor, men var försiktigt så att Du inte utsätter valpen för för stora påfrestningar (för de icke färdigutvecklade ledernas skull!)

3. När hunden är omkring året, vet vad kommandot innebär och vågar hoppa kan man göra detta under gång och då *för man tillbaka hunden till vänstersidan med hjälp av godis eller leksak som endera utdelas eller kastas* av högerhanden och uppifrån.

4. Nästa steg blir att träna strömhopp. Man ställer upp framför ett hinder så att hunden är mitt för hindret, själv hamnar man då något på sidan av detsamma. Kommendera **Hopp** varefter man kastar ex.vis en boll över huvudet exakt som hunden passerar över hindret. Kastet ska vara flackt så att bollen hamnar rakt fram - långt framför hunden. Allt i akt och mening att få hunden att hoppa rakt över hindret.

5. Därefter tränas hunden att sätta sig så fort den hör kommandot **Sitt** - på promenaden, ja var som helst.

6. Nästa steg blir att hunden hoppar över och sätter sig på andra sidan hindret. **Hopp - Sitt - belöning**

7. Till sist tränar man det kompletta momentet **Hopp - Sitt - Hopp** och får belöning när den återigen sitter vid vänster sida.

Alternera mellan punkt 3 - 7 ovan.

Det gäller att hålla tungan rätt i mun

24. Spår (valp)

Hunden binds upp (OBS ej stryphalsband) medan någon för hunden kär vän, person eller hundekipage försvinner ur synhåll in bland buskar och träd och göms i ett buskage el dyl. Gå åtminstone 200 meter. Vänta några minuter. Sätt därefter på hunden en spårlina (15 meter lång) och helst en sele, men det går även att ha ett icke stryphalsband.

Släpp iväg hunden i spåret (nästan hela linan) och tassa tyst och försiktigt efter. Antagligen kommer hunden att springa till den punkt där den kära vännen försvann, men den kan också genast sätta nosen i backen och spåra. Så fort hunden sätter ner nosan och spårar säger man **Spår, duktigt, Spår** med mjuk uppmuntrande röst. Upprepa kommandot så fort hunden sniffar i spåret. Ha is i magen! Låt hunden jobba själv och lösa sina egna problem. Det är ju på problemlösningarna de (liksom vi) lär sig på. Möjligtvis kan man ta några steg i spårets riktning (inte i spåret) för att hjälpa till om valpen verkar helt vilse. Belöningen får den när den hittar sin kära kompis. Tag av linan och den ev selen.

Som Du förstår är det viktigt att man själv vet var spåret går. Snitsla upp det ordentligt om Du är osäker annars riskerar Du att villa bort både Dig själv och hunden!

Använd endast den kära vännen som slutapport ett par gånger eller tills man ser att hunden vet vad spårkommandot betyder. Ta sedan en bästisleksak i form av en träapport ca 30 cm lång, som man borrar ett hål i för att kunna knyta fast ett snöre i, så att man kan ha kampekar med apporten när den hittats. Intresse för pinnen i snöret kan man skapa genom att ha den som just bästisleksak i andra sammanhang.

Använd **endast** ett föremål! Tids nog kan man göra det svårare och risk finns för dåliga apportmarkeringar i spåren om man skyndar för fort. Många elitförare anser att varje apport är ett avslut på ett spår och där ska man leka och belöna. En del av dem lägger aldrig mer än en apport när de tränar.

Man kan även lägga fler raka parallellspår med apporter i slutet. Man promenerar med valpen - ev i vanligt koppel fast i ickestryphalsband - vinkelrätt mot första spåret. Tar den själv upp spåret tassar man efter, säger spår i uppmuntrande ton när den sniffar i spåret och leker med slutapporten. Om valpen tar upp första spåret - stannar man där. Om den kliver över första spåret går man vidare och hoppas att den tar upp nästa o s v

När valpen lärt sig vad det handlar om kan man:

Alternera terrängen redan från början. Spårvittringen ändrar karaktär beroende på terräng och det är bara bra att valpen redan från början lär sig att hålla sig till spårkärnan.

Variera spårets vilotid. Ibland får det ligga en halvtimme, ibland en timme och ibland t o m två timmar. Hunden blir mer noggrann ju längre spåret legat.

Som sagt - ha is i magen. Låt hunden själv lösa sina problem och håll reda på var spåret går och var apporten finns!

Sökmarkeringar för rullhund

---

25. Sökmarkeringar (unghund)

När hunden kan *bytaleken* (med en sökrulle utan krok) och *inkallning* och när *spåret* är befäst kan man börja med sökmarkeringar. Detta sker bäst i skogen och man sätter sig ex.vis på en ryggsäck med hunden okopplad bredvid sig. En figurant sätter sig ca 5 meter ifrån er med ex.vis fem sökrullar (låna ihop några).

Figuranten tar en rulle itaget i handen som hunden får hämta och lämna av till sin förare. När den hämtat alla fem får figuranten tillbaka alla fem och flyttar sig 10-15 meter ut i skogen gärna något skydd bakom en trädstam eller buske. Figuranten sträcker fram en rulle så att den föraren kan se den ordentligt (så att man snabbt kan kalla in hunden så snart den tar tag om rullen *Timing* är viktig).

Figuranten kommer tillbaka till stigen - *stjäl* en rulle från föraren (som håller hunden i halsbandet) och springer ut på ca 30 meters djup där den försvinner bakom någonting - *men sträcker fram rullen så att föraren kan se den ordentligt*. Hunden skickas för att hämta rullen, föraren kallar in (**Hit**) så fort hunden greppar om rullen. Föraren ropar på figuranten ("var är Du") varvid figuranten svarar ("här är jag") varefter hund och förare springer ut till figuranten och leker efter det att föraren kommenderat **VISA**.

Figuranten får tillbaka rullen springer ut på ca 40 meters djup varefter föregående övning upprepas.

Figuranten förflyttas ytterligare 10 meter ut medan hunde ser på varefter övningen upprepas igen.

Tillåt **aldrig** hunden att släppa rullen. Om hunden släpper rullen **säger föraren ingenting utan tar hjälp av någon annan person som springer ut och ex.vis sparkar på rullen och berömmar när den tar upp den varvid föraren kallar in med snäll röst. Föraren ska vara passiv! Det ska aldrig kännas negativt att ta rullen och avlämna den!** Finns det ingen annan person, försök locka med godishanden och fortsatt träna bytaleken innan ni fortsätter. Bytaleken måste sitta i ryggmärgen innan man går vidare.

Sökträningens nosarbete fortsätter jag med när hunden är uppflyttad ur apellklass och spåret verkligen är befäst.

Där ute är figuranten - SÖK

Sakletning

---

26. Sakletning Leta apport Okopplad hund (valp och unghund)

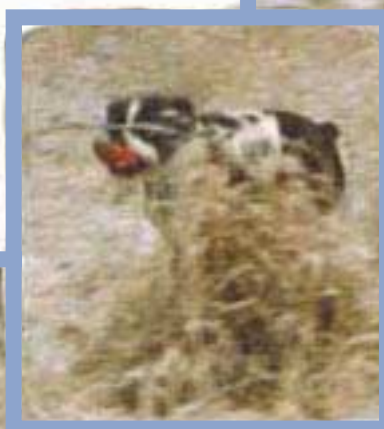
Sakletning är ett specialmoment i bruksprovet. Det går ut på att hunden ska hitta tappade föremål i terrängen. Detta kan även med fördel tränas med liten valp så snart valpen kan *Sitt, stanna kvar*. Som slutmål kan man ha en plastask med någon delikatess i. Denna göms ca 10 meter ifrån utgångsplatsen och den får valpen när den jobbat färdigt. I början kan detta utgöra en för stor distraktion förstås, så känn Dig fram. Min uppfattning är att man bör variera träningen varför jag här återger *några sätt* av många att träna sakletning på:

Korridorträning: Sätt hunden okopplad. Spring *zick-zack* ca 5 meters bredd ut på ett djup av ca 30 meter, vifta med ett kärt föremål med mycket vittring i, en trasa, en handske etc, och kasta upp den i luften så att den hamnar inom Ditt *avvallade* område. Gå i zick-zack tillbaka till hundens högra sida. Huka Dig något, peka med högerhanden och sänd hunden med kommandot *leta apport*, beröm hunden när den hittat föremålet och spring åt motsatt håll så att den kommer in och lämnar av. Om hunden inte hittar föremålet, sätt hunden i utgångsläge, spring ut (zick-zack) och lyft på föremålet och sänd hunden igen.

Nästa steg blir att lägga föremålet längre ut. Ca 50 meter. Samma bredd på avvallningskorridoren. Anledningen till varför man ska ha smala avvallade korridorer och zick-zack-gåendet är att *aldrig ge hunden en chans till att spåra sig till föremålet - att aldrig servera belöning på ett bakspår och att söka inom ett avvallat område*.

Nästa steg blir att valla en ny korridor ca 30 meter ifrån den första. Efter ett tag tas hunden utom synhåll när man vallar och lägger ut föremålen. Öka antalet korridorer och lägg föremålet minst 50 meter från sändningsstället. Vid tävling är det fyra föremål som ska hittas och svårigheten brukar vara att få hundarna att gå rakt ut ända till 50 meter. Träna i fyra korridorer så hunden blir van att flytta mellan utskicken och går rakt ända ut på 50 meters djup.

När hunden vet vad den ska göra *tappar* man även ett föremål ca 20 meter ut i rutan för att kolla att den har näsan med sig och i annat fall ge den chansen att hitta ett föremål även på ingången.

- Kol I a vad jag har hittat!

Inger Tirelands träningstips
Sv. Boxerklubben, östra lokalområdet

Systematikträning: Sätt upp okopplad hund gärna vid en stig eller väg. Visa föremålet och gå rakt ut ca 40 meter. Kasta föremålet ca 10 meter rakt ut i förhoppningsvis ovalat område. Snedda tillbaka åt endera vänster eller höger så att Du hamnar ca 10 meter ifrån hunden på vägen. Gå tillbaka och sänd hunden med kommandot **leta apport**. Medan hunden letar förflyttar Du Dig de ca 10 meterna till den punkt på stigen där Du återvände. När hunden återvänder, förhoppningsfullt med ett föremål i munnen, belönas avlämnandet. Man sätter upp hunden igen på det nya stället och gör om det hela.

För närvarande är det fyra föremål som ska upphittas, så man kan ju göra om den här övningen fyra gånger.

Sista gången kan man ju "tappa" ett föremål ca 15-20 meter från stigen på vägen ut - i syfte att göra hunden uppmärksam på att det även kan ligga föremål nära.

Noggrannhet och apportupptag kan tränas genom att man sätter hunden okopplad och visar att man har fyra föremål. Gå rakt ut på ca 50-55 meters djup. Vifta med ett föremål och kasta det på platsen, gå tillbaka mot hunden, visa nästa föremål och kasta detta ca 10 meter från det första, gå vidare mot hunden och kasta det tredje föremålet ca 10 meter från det andra, gå vidare och kasta det sista ca 10 meter ifrån det tredje föremålet. Sänd hunden med kommandot **leta apport**.

Här kan hunden få huvudbry. Om den springer längst ut kommer den att passera alla föremålen och på tillbakagången kanske den vill byta. Då har man chansen att bearbeta detta problem. Bättre där än att få det på en tävling. Hur man agerar beror på hundens beteenden så det måste man ta ställning till då. Oftast vill den inte ta upp en utbytt apport igen, men om den gör det - ska den ha en kanonbelöning. Helst ska man försöka få den att avstå från att byta - och får man bättre betalt för den först upptagna apporten gör man nog det.

Byt ut apporterna ofta. Variera så att Du har ett i läder, ett i gummi, ett i tyg, en skinn- eller lurvbit, en träbit o s v. Välj olika storlekar, men se till att hunden inte sväljer något. Man vet aldrig vad man får på tävlingar så det är lika bra att vänja hunden.

En kombination av ovanstående övningar kan vara att man sätter hunden okopplad i ena kanten av en tänkt ovalad ruta. Man visar att man har två föremål och går rakt ut ca 50 meter, vinklar 90 grader och går ytterligare ca 50 meter (parallellt med stigen/vägen så att man får ett andra hörn) Man bollar med ett av föremålen varefter man kastar upp det i luften på stället. Man går tillbaka till vinkeln, visar det andra föremålet som man sedan kastar på plats. Sedan går man tillbaka till hunden men "tappar" ett tredje föremål bakom ryggen ca 15-20 meter från hunden.

Hunden skickas med kommandot **leta apport**. Stå kvar vid sändningspunkten och vänta tills hunden kommer in förhoppningsvis med ett föremål i munnen. Belöna avlämnandet.

Skicka igen från samma punkt så att hunden får chans att hitta även det andra föremålet. Sedan förflyttar man sig till det andra tänkta hörnet 50 meter bort på stigen. Sänd hunden mot det först kastade föremålet. Förhoppningsvis kommer hunden ihåg detta annars får man sätta upp hunden och gå ut och lyfta på föremålet och kasta det igen.

Om motivationen tryter kan man låta fler hundar konkurrera om apporterna. Man binder upp dem strax bakom startstigen så att de kan se ordentligt. Valla en hel ruta 50x50 meter och lägg ut exempelvis fyra apporterna åt varje hund. Hundarna får bara ta ett föremål i taget. Hittar den ingen, binds hunden upp och nästa får försöka o s v.

Budföring

---

27. Budföring, *Marsch* Hunden kopplad till en början. (valp - unghund)

Budföring är ett specialmoment vid bruksprov. Hunden ska springa till en främmande person med *bud*. Man kan börja träna detta moment när hunden är säker på *inkallning från sittande*. Som hjälpförare bör man ha en person som hunden är förtjust i och som vet hur momentet inkallning utförs.

Förare + hund + hjälpförare promenerar i bredd, med hunden i mitten, på en stig som bör vara så rak som möjligt. Gruppen stannar och i hundens åsyn ger föraren hjälpföraren godis och en bästisleksaker typ kamprasa el dyl., varefter denne springer tillbaka ca 25 meter.

Föraren som har gjort helt om "halt" d v s med hunden sittande på sin vänstra sida hukar sig något och pekar på hjälpföraren med sin högra hand. Kommenderar *Marsch* varvid hjälp-föraren kommenderar *Hit* om det behövs. Räcker inte det, vänder hjälpföraren ryggen till och springer ifrån hunden, vänder om och stannar med hunden på vänster sida. Om hunden springer direkt styr hjälpföraren in hunden på vänstersidan med godis i vänsterhanden (se inkallnings-övningen) där den ska sitta kvar och få sitt godis.

Därefter hukar sig hjälpföraren och pekar på föraren och ger kommandot *Marsch*. Föraren ropar *Hit* om det behövs eller springer ifrån hunden enligt föregående.

Hjälpföraren lockar igen på hunden varefter föraren sänder den igen. Den här gången får hunden sin bästisleksaker och lek med hjälpföraren. Föraren går mot ekipaget så att de till sist möts på ca halva sträckan.

Avståndet ökas ganska snart till 50 meter, men så fort något blir fel återgår man till en kortare sträcka. Så småningom tas godiset hos hjälpföraren på första sträckan bort, men leksaken på andra sträckan tas aldrig bort!

Vardagslydnad

Tänk er valpen som ett oskrivet blad när den kommer till er. Allting är nytt och den accepterar allt som bjuds utan några som helst reflektioner. Bestäm därför redan innan den kommer hem - vad den får göra och inte får göra. Det är viktigt att alla familjemedlemmar är införstådda med reglerna och att alla följer dem.

Det är viktigt att valpen redan från början får klart för sig vem som bestämmer när den ska äta, leka, sova eller gå ut.

Själv undviker jag konflikter med valpar. Jag tillåter den inte bita i byxben el dyl - utan lyfter undan den i nackskinnen (utan att säga ett ord) och berömmar den när den är passiv och avstår från att fortsätta bita i mina byxor. **Berömmet när den avstår från att göra förbjudna saker är det viktigaste och det glömmar vi ofta.** Snart tycker den att det inte är vidare kul att bita i mina byxben.

Man måste även visa valpen var den ska vara på den sociala rangskalan. Först kommer alla människor - sedan kommer hunden.

Ska den stanna innan den går in genom dörren och torka tassarna - inför detta på en gång. Lär den att alltid stanna utanför dörren. Valpen kan inte avgöra när det är slaskigt väder eller ej. **Var konsekvent! En gång = alltid!** Valpen tar inte skada av lite rutiner - tvärtom.

Lär valpen att den ska titta på er (begära tillstånd) innan den får börja äta, gå ut genom dörren, hoppa ur bilen etc. Detta kan man träna genom att lägga en köttbulle på golvet - hindra valpen från att ta den - och *vänta ut* den tills den tittar upp på er **och då - varsågod** - får den ta köttbullen. Snabbt lär den sig att ta kontakt och be om tillstånd och kommandot *varsågod*.

Lär valpen att gå efter er nerför trappor och ut genom dörrar och vid skymda passager m m. Kommandot kan vara *bakom*. Först går flockledaren dvs Du - sedan kommer valpen. Du tar hand om alla ev otäckheter som vilar runt hörnet!

Första tiden använder jag flexkoppel om vi promenerar på platser där risk för bilar och andra farligheter kan uppstå. Anledningen är att jag inte vill att valpen ska känna sig alltför låst första tiden och få för sig att det är obehagligt att gå kopplad. Jag kan ju även när som helst låsa kopplet i en bestämd längd - om det behövs. Efter några veckor byter jag ut flexkopplet mot ett vanligt koppel - läder ca 2 meter långt och ganska smalt (1,5 cm). Om valpen drar stannar jag och säger dess namn. När valpen vänder sig mot mig kastar jag en godis åt den. Sedan går vi vidare och så fort valpen börjar dra säger jag dess namn och kastar godis när den tar kontakt. Har man jobbat så här ett tag börjar dragandet avta successivt - utom när något väldigt spännande och kärt uppträder förstås - matte eller någon annan kommer. Då försöker jag att sätta valpen - begära att den ska stanna kvar (som jag tränat separat se nedan och som den kan) - koppla loss - begära kontakt och ge tillstånd att springa och hälsa!

Lär valpen att behärska sig och sitta kvar när Du säger *Sitt - Stanna kvar*. Kommandot *Sitt* försöker jag lära in och förhoppningsvis kan valpen det när den kommer till Er, men träna gärna med att ha en godis i handen som Du för bakåt/över valpens huvud samtidigt som Du säger *Sitt*. Smek hunden med högerhanden på bröstet och höj handen sedan mot valpen ansikte samtidigt som Du backar ett steg ifrån den och Du säger *Stanna kvar*. Belöna när valpen sitter kvar. Gå tillbaka och lös upp det hela ex.vis med ett "hoppochlek". Träna lite då och då detta och öka avståndet mer och mer. Blir valpen osäker får man ta om från början. Snart kan den sitta kvar och vänta på ytterligare kommendering.

Ta med valpen - redan från början - till ett promenadstråk (helst skog) där Du kopplar loss valpen och kan gå en promenad utan farliga störningar. Valpen kommer till en början att vara klistrad vid dina fötter, men söker sig längre bort så småningom. Kalla på valpen ibland och ge den en godis när den kommer in till Dig. Om valpen inte vill komma - smyg undan och göm Dig så att Du kan se valpen, men den kan inte se Dig - och vänta ut den. Så småningom saknar valpen Dig och blir (förhoppningsvis) lite orolig och blir mer noga att hålla reda på Dig. När den hittar Dig är det julafton med glada tillrop och godis.

De viktigaste lydnamnsmomenten en valp behöver lära sig är att **stanna** när man kallar och att **komma in** när man kallar. Det kan ju plötsligt komma en mountainbike i skogen eller annat och då är det bra om man omedelbart kan få stopp på hunden och då är kommandot stanna mest effektivt.

Nu ska jag tala om vad jag tycker om LEDARSKAP:

En bra flockledare är lugn och trygg

En bra flockledare korrigerar felsteg lugnt och sansat utan att skapa konflikter med hunden och på ett språk som hunden förstår

En bra flockledare konfronterar inkräktare (andra framrusande hundar t ex) och reder ut svåra situationer lugnt och sansat så att den övriga flocken känner att den kan lita på sin ledare och att det inte behöver innebära konflikter att möta andra artfränder och människor

En flockledare tar initiativ till alla typer av verksamheter

Epilog

Jaha! Så här har jag tänkt att träna min lilla boxervalp.
Det är mycket möjligt att jag får modifiera
det hela under tiden, men det har jag ingen uppfattning om just nu.
Jag har utelämnat en del saker eftersom jag tar för givet att Du
har läst de aktuella tävlingsreglerna
och någorlunda vet vad Du själv vill åstadkomma.

Har ej heller tagit med något om problemlösning eftersom de är så individuella,
men hör av Dig, kanske jag har något tips eller kan slussa Dig
vidare till någon som kan mer än jag.

Mitt telefonnummer är:
0451-214 11 eller 070-680 48 91
email:
inger.tireland@swipnet.se

Välkommen till träningsplanen!

Hoppas Du får lika kul som jag har och lycka till!!

Inger Tireland

